

**Nodibinājuma „Latvijas Dabas fonds”
Reģistrācijas Nr. 40008019379**

Iepriekšējā (2019.) gada darbības pārskats un turpmākās darbības plāns

I. Vispārīgā daļa

1. Organizācijas darbības mērķis	
Veicināt dabas daudzveidības saglabāšanu Latvijā.	
2. Organizācijas darbības jomas, kurās tā veic vai plāno veikt sabiedriskā labuma darbību	
labdarība cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzība <u>x pilsoniskās sabiedrības attīstība</u> veselības veicināšana slimību profilakse palīdzības sniegšana katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās	<u>x izglītības atbalstīšana</u> <u>x zinātnes atbalstīšana</u> <u>x vides aizsardzība</u> trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšana kultūras atbalstīšana sporta atbalstīšana cita (norādīt) _____
3. Sabiedrības daļa (turpmāk – mērķa grupa), uz kuru vērsta organizācijas sabiedriskā labuma darbība	
<u>x 15–25 gadus veci jaunieši</u> <u>x cita</u> Zemju īpašnieki īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, zemnieki, mežu īpašnieki, lēmumu pieņēmēji, dabas vērotāji un sociāli atbildīgie un aktīvie iedzīvotāji.	
4. Informācijas saņemšanai:	
juridiskā adrese: Vīlandes iela 3-7, Rīga, LV-1010 kontaktadrese: Vīlandes iela 3-7, Rīga, LV-1010 tālruna numurs: 67830999 e-pasta adrese: ldf@ldf.lv mājaslapa: www.ldf.lv	

II. 2019. gada darbības pārskats

5. Mērķa grupām adresētie organizācijas projekti, pasākumi un citas aktivitātes kalendāra gadā

Latvijas Dabas fonds strādāja gan dabas aizsardzības interešu aizstāvībā, aktīvi piedaloties lēmumu pieņemšanas procesos, gan sabiedrības iesaistīšanā, gan praktiski īstenoja dabas aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības projektus.

Aktīvi sadarbojāmies ar citām nevalstiskajām organizācijām gan izstrādājot vienotu pozīciju politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu komentēšanā, gan arī rosinot domu apmaiņu par aktuāliem dabas aizsardzības jautājumiem, tostarp Vides konsultatīvās padomes ietvaros. LDF pārstāvji darbojās deviņās konsultatīvajās padomēs, kā arī dabas aizsardzības projektu uzraudzības grupās.

LDF kā biedrs piedalās Latvijas Pilsoniskās alianses, NVO un Ministru kabineta memoranda darbā. Bez tam LDF ir aktīvs biedrs arī Eiropas Savienības NVO tīklos – Eiropas Vides birojā (EEB) un Centrālās un Austrumeiropas NVO tīklā dabas daudzveidības saglabāšanai (CEE WEB).

Īstenojām 12 sabiedriskā labuma projektus, no kuriem daļu pabeidzām, bet citi turpinās arī 2020. gadā. Būtiskākie projekti un tajos īstenotie darbi uzskaitīti zemāk.

1. LIFE projekta “GrassLIFE: Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana” ietvaros īstenojām otro aktīvo lauku darbu sezonu. Tika pabeigts pirms-atjaunošanas augšņu un biotopu monitorings visās projekta teritorijās. Saskaņā ar projektā izstrādātajiem zālāju atjaunošanas plāniem tika turpināti darbi 12 projekta partneru saimniecībās un iesāktie pļavu atjaunošanas darbi 610 ha platībā. Arī LDF mobilie ganāmpulki turpināja savu darbu, šobrīd tajos ietilpst 68 liellopi un 185 aitas, ar mobilajiem ganāmpulkiem 2019. gadā noganījām 207 ha dabisko zālāju biotopus 20 dažādās vietās Latvijā. 2019. gadā turpinājām aktīvu komunikāciju par dabisko pļavu vērtību, piedaloties festivālā “Lampa”, organizējot pasākumus “Pļava ienāk tirgū” un citus publiskos pasākumus.
2. Projekts “Klimata atbildīga lauksaimniecība Latvijā” (LIFE CRAFT) 2019. gadā turpināja darbu pie klimata draudzīgu lauksaimniecības metožu testēšanas. Latvijas Dabas fonds pabeidza bio-ogles iestrādi augsnē trijās zemnieku saimniecībās un sekojām līdzi augu attīstībai un bio-ogles ietekmei uz to augšanas procesu. Aktīvi sadarbojāmies ar projekta partneriem, kuri testē tiešās sējas metodi un ierīko kontrolēto drenāžu lauksaimniecības zemēs. Pārskata periodā ir notikušas vairākas sanāksmes, pieredzes apmaiņas braucieni un uzsākts darbs pie rokasgrāmatas sagatavošanas lauksaimniekiem par klimata draudzīgām lauksaimniecības praksēm.
3. Projekta “Mazā ērgļa aizsardzības nodrošināšana Latvijā (LIFE AQPOM)” ietvaros 2019. gadā tika atrastas 138 jaunas mazo ērgļu ligzdas, ir uzsākta dokumentu gatavošana ligzdu aizsardzības nodrošināšanai. Laikā līdz 2019. gada beigām jau ir sagatavoti un Valsts meža dienestā iesniegti pieteikumi 280 ligzdu aizsardzībai (ligzdām, kas atrastas 2017.-2019. gadā), no tiem apstiprināti (uz pārskata sagatavošanas laiku) ir 224 mikroliegumi ar kopējo platību 1750 ha. Tiek veikta mazā ērgļa barošanās biotopu atjaunošana un apsaimniekošana divās pilotteritorijās – dabas parkā “Kuja” un dabas liegumā “Lubāna mitrājs”.
4. Turpinājām darbu pie portālu Dabasdati.lv pilnveidošanas un popularizēšanas, īstenojot projektu “Sabiedriskās pētniecības attīstīšana uz dabas novērojumu platformas Dabasdati.lv bāzes”, kā arī turpinājām tiešraides internetā no reto un aizsargājamo putnu sugu ligzdām.
5. Projektā “Zaļais barometrs un dabas aizsardzības interešu aizstāvība” aktīvi piedalījāmies

normatīvo aktu un plānošanas dokumentu izstrādē un īstenošanas uzraudzībā, kā arī aktualizējām vides kvalitātes un dabas daudzveidības saglabāšanas jautājumus. Iniciatīvas “Zaļais barometrs” ietvaros sekojām līdzī partiju un to pārstāvošo deputātu nostājai vides un dabas aizsardzības jomā, salīdzinot to ar partiju programmās solīto, kā arī Saeimas un valdības darbiem vides un dabas aizsardzības jomā.

Izstrādājām “Dabas un klimata jautājumu komunikācijas stratēģiju darbam ar krievvalodīgu jauniešu auditoriju”. Sadarbībā ar Zviedrijas un Igaunijas nevalstiskajām organizācijām pabeidzām darbu pie projekta “Zināšanu saskaņošana aizsargājamo zālāju apsaimniekošanā Baltijas reģionā, lai saglabātu dzīvotspējīgas ekosistēmas”. Atjaunojām un apsaimniekojām Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopus dabas liegumā “Lielupes palienes pļavas”, kā arī Gaujas Nacionālajā parkā un dabas liegumā “Lielupes grīvas pļavas”. Kopējā apsaimniekotā platība – 223 ha. Uzsākām īstenot EK DEAR programmas finansētu projektu “Klimata pārmaiņas = spēles beigas? Neļausim tam notikt!”.

6. Organizācijas darbības rezultāti vai sasniegumi kalendāra gadā attiecībā uz mērķa grupu un attiecīgajā jomā

LDF aktīvi piedalījās normatīvo aktu un plānošanas dokumentu izstrādē un īstenošanas uzraudzībā, kā arī aktualizēja plašākā sabiedrībā vides kvalitātes un dabas daudzveidības saglabāšanas jautājumus:

1) LDF sniedza 5 atzinumus par MK noteikumu un plānošanas dokumentu projektiem un saistībā ar sniegtajiem atziniem piedalījās vairākās starpinstitūciju un Valsts sekretāru sanāsmēs. Lielākās diskusijas notika par ZM virzītajiem grozījumiem Noteikumos par koku ciršanu mežā. Par šo noteikumu projektu LDF piedalījās sanāsmēs ZM, Valsts sekretāru sanāsmē, kā arī sadarbībā ar LOB un PDF nosūtīja vēstules zemkopības ministram un Ministru prezidentam un aktīvi komunicēja sociālajos tīklos.

2) LDF aktīvi iesaistījās 6 Vides konsultatīvās padomes atzinumu sagatavošanā, kā arī saistībā ar sniegtajiem atziniem pārstāvēja VKP viedokli starpinstitūciju sanāsmēs par grozījumiem likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, informatīvā ziņojuma projektu “Latvijas zemes apsaimniekošanas politika”, Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādņu 2019. – 2030. gadam projektu.

3) LDF turpināja darboties Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam Uzraudzības komitejā, kā arī piedalījās ZM organizētajās diskusijā un sniedza priekšlikumus par Kopējās lauksaimniecības politikas nākotni. LDF pārstāvji piedalījās 7 organizētajās tematiskajās grupās: tiešie maksājumi, investīcijas, vides un klimata pasākumi (eko-shēmas un agrovīde), bioloģiskā lauksaimniecība, lauku telpa, pārtika, labas lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi, kā arī piedalījās reģionālajā konferencē “Stipri reģioni, stipra valsts!” Preiļos.

4) Sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem, ekspertiem un citām NVO iesaistījās un sniedza rakstiskus priekšlikumus ar normatīvu un plānošanas dokumentu izstrādi un ievērošanu saistītu 10 problēmsituāciju risināšanai, lai sekmētu dabas vērtību un vides kvalitātes saglabāšanos.

Problēmsituācijas attiecās uz mežu apsaimniekošanu (mikroliegumu veidošana, dabas vērtību saglabāšana Ērgļu novada pašvaldības īpašumā “Braki”, plānotie grozījumi Noteikumos par koku ciršanu mežā), koku ciršanu ārpus meža, teritorijas plānošanas dokumentu izstrādi (dabas un apstādījumu teritoriju saglabāšana Rīgas pilsētā, Olaines novadā, Jūrmalas pilsētā), ietekmes uz vidi novērtējumu (plānotā kūdras ieguve Rustūžu purvā, meliorācijas projekti).

LDF sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību un Pasaules Dabas fondu sniedza priekšlikumus valdības deklarācijai, kā arī aktīvi iesaistījās Vides konsultatīvās padomes organizētajā diskusijā par sabiedrībai nozīmīgu jautājumu – lūšu medībām.

5) LDF īstenoja iniciatīvu “Zaļais barometrs”, kuras ietvaros tika sagatavoti “Zaļā barometra” apskati un publicēti LDF mājaslapā un sociālajos tīklos Facebook un Twitter. “Zaļā barometra” apskatos tika iekļauta partiju vēlēšanu programmu analīze, politisko norišu izvērtējums saistībā ar Eiropas Parlamenta vēlēšanām, Valsts prezidenta vēlēšanām, valdības 100 dienām, diskusiju par depoziņa sistēmu un izmaiņām noteikumos par koku ciršanu mežā. Tika sagatavots arī Zaļā barometra apskats saistībā ar jaunā Rīgas mēra apstiprināšanu – ieteikumi zaļākai pilsētai jaunajam mēram un Rīgas Domei uz atlikušo pilnvaru laiku, kā arī tika sagatavots analītisks apskats par Latvijas ziņojumu EK par sugu un biotopu aizsardzības stāvokli 2013.-2018. gadā un komentārs pēc ESAO ziņojuma prezentācijas par dabas daudzveidības stāvokli Latvijā. Iniciatīvas ietvaros tika veikta sabiedrības aptauja sadarbībā ar sociālo pētījumu centru SKDS, kā arī organizēta politiķu diskusija par partiju programmās iekļautajiem vides jautājumiem “Dabas daudzveidība izzūd. Ko var, grib un dara politiķi?”.

6) LDF piedalījās sarunu festivālā “Lampa”, aktualizējot dabas daudzveidības saglabāšanas tēmu un sabiedrības lomu tajā.

7) LDF piedalījās “Zaļās jostas” rīkotajos Vides svētkos skolēniem Tērvetē, kur stāstīja par dabas aizsardzības jautājumiem, aicinot skolēniem pašiem uz vietas izgatavot māju vientuļajām bitēm, kā arī spēlēt spēles, kas saistītas ar izpratnes veicināšanu par barības ķēdi un ekosistēmām.

8) Kopā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību turpinājām uzturēt un attīstīt plašai sabiedrībai pieejamu dabas novērojumu portālu Dabasdati.lv. 2019. gadā portāla Dabasdati.lv unikālo apmeklētāju skaits bija ap 140 000 (līdz 28 000 apmeklētāju mēnesī) un kopējais skatījumu skaits – vairāk nekā 5 770 000. Portālā reģistrējās 785 jauni lietotāji un tika pievienoti 119 722 augu, dzīvnieku un citu savvaļas sugu novērojumi.

Dati par portālā ziņotajiem īpaši aizsargājamo sugu novērojumiem iesniegti Dabas aizsardzības pārvaldei integrēšanai valsts dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”, veikta datu eksportēšana uz starptautisko platformu EuroBirdPortal.

Tika organizēta lietotāju kopsapulce, kuras tiešraidei un ierakstam ir vairāk nekā 1000 skatījumu.

9) nodrošinājām tiešraides no 7 putnu ligzdām un pirmo reizi arī zemūdens tiešraidi no nēģu nārsta vietas. Tās varēja vērot portālā Dabasdati.lv, LDF mājaslapā, kā arī YouTube kanālā. Kopējais skatījumu skaits tiešraidēm 2019. gada sezonā bija 4,5 miljoni, kas ir gandrīz par miljonu vairāk nekā iepriekšējā sezonā. 44% tiešraižu skatītāju bija no Latvijas, bet pārējie – no vairāk nekā 100 valstīm visā pasaulē.

Viens no LDF mērķiem ir labai draudzīgas rīcības veidošana sabiedrībā, tāpēc aktīvi darbojamies sociālajos tīklos, veidojot regulāras mediju attiecības, stāstot par dabas aizsardzību un tās nepieciešamību. Informējam un iesaistījām sabiedrību dažādos vides un dabas aizsardzības jautājumos, rīkojām izstādes, talkas, seminārus, sniedzām intervijas radio, TV un drukātajiem medijiem, publicējam informāciju un rakstus LDF mājaslapā www.ldf.lv un sociālajos tīklos.

7. Organizācijas dibinātāji/biedri un citas personas

dibinātāju skaits: 59

dalībnieku skaits: 54

sabiedriskā labuma guvēju skaits: >1 000 000

8. Kalendāra gadā saņemto ziedojumu izlietojums

Kalendāra gadā saņemto ziedojumu kopsumma 6 319 *euro*.

Kalendāra gadā izlietoto ziedojumu kopsumma 9 109 *euro*, tai skaitā:

- sabiedriskā labuma darbībai 9 109 *euro* (t.sk. no vispārējiem ziedojumiem 0 *euro*, no

mērķziedojumiem – 9 109 *euro*);

- kalendāra gada administratīvie izdevumi no kalendāra gadā izlietoto vispārējo ziedojumu kopsummas 0 euro.

9. Organizācijas darbību veicinošie faktori

Iespēja piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos, t.sk. konsultatīvajās padomēs.

Sadarbība ar citām vides aizsardzības NVO Latvijā un Eiropā.

Biedra organizācijas statuss vairākos nacionālos un starptautiskos organizāciju tīklos.

Arvien pieaugoša sabiedrības uzmanība vides aizsardzības un klimata jautājumiem.

Eiropas Savienības un Latvijas fondu atbalsts NVO darbam vides un dabas aizsardzības jomā.

10. Organizācijas darbību kavējošie faktori

Dabas aizsardzība joprojām nav starp galvenajām Latvijas valsts prioritātēm un līdz ar to lēmumu pieņemšanā dabas daudzveidības saglabāšana ne vienmēr tiek respektēta, kā arī tās nodrošināšanai ir nepietiekošs finansējums.

Pastāvīgi pieaug uzņēmējdarbības lobijis, kas vērsts uz intensīvāku saimniekošanu un dabas vērtību noplicināšanu, neņemot vērā ilgtspējīgas attīstības principus.

Nepietiekoša kompensāciju sistēma zemes īpašniekiem saistībā ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem dēļ dabas vērtību saglabāšanas, kas veicina neapmierinātību un konflikta situācijas, īpaši mikroliegumu ieviešanas procesā.

Mīts par Latviju kā vienu no zaļākajām valstīm pasaulē, kas novērš sabiedrības uzmanību no nepieciešamības nopietni risināt vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības izaicinājumus un katram sabiedrības loceklim izprast un uzņemties personīgu atbildību par savas rīcības ietekmi uz vidi.

Sabiedrības vērtību sistēmā dominējot ekonomiskās labklājības celšanai, bieži vien tiek aizmirsta nepieciešamība rūpēties par dabas saglabāšanu un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu.

Demokrātiskās pieredzes un izpratnes par sabiedrisko organizāciju lomu pilsoniskās sabiedrības veidošanā trūkums rezultējas sabiedrības pasivitātē un indivīdu neticībā par savu spēju ar personisko rīcību ietekmēt procesus valstī.

Visu šo minēto procesu rezultātā vērojama pilsoniskās sabiedrības telpas sašaurināšanās, kas apdraud demokrātisku lēmumu pieņemšanu.

III. Turpmākās darbības plāns 2020. gadam

11. Organizācijas plānotā darbība nākamajā kalendāra gadā

Ilgtermiņa projekti, pasākumi un citas aktivitātes

- iesāktie

1. Latvijas Dabas fonda padomes locekļi turpinās darboties, lai veicinātu dabas aizsardzības interešu integrāciju valsts institūciju izstrādātajos normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos, īpaši mežu un lauku nozarēs.
2. Sadarbojoties ar citām nevalstiskajām organizācijām, veicināsim sabiedrības informētību un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī turpināsim atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvas dabas aizsardzības jomā, risinot viņu rosinātās problēmas un konsultējot dabas vērtību saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības jautājumos.
3. Sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību turpināsim uzturēt un attīstīt dabas novērojumu portālu Dabasdati, paplašinot to lietotāju skaitu un piedāvātās līdzdarbošanās iespējas. Strādāsim pie portāla pievienošanas starptautiskajai Ornitho platformai. Turpināsim tiešraides no aizsargājamo putnu ligzdām.
4. Veiksīm pļavu apsaimniekošanu dabas liegumā „Lielupes palienes pļavas”, Gaujas nacionālajā parkā, kā arī citās aizsargājamajās teritorijās, un stāstīsim par pļavu apsaimniekošanas nozīmi, tādējādi veicinot sabiedrības izpratni par dabas vērtību saglabāšanu.
5. Turpināsim darbu projektos GrassLIFE, LIFE CRAFT, LIFE AQPOM, “Sabiedriskās pētniecības attīstīšana uz dabas novērojumu platformas Dabasdati.lv bāzes” un “Klimata pārmaiņas = spēles beigas? Neļausim tam notikt!”.

- plānotie

Uzsāksim darbu projektā “LIFE GoodWater”. Gatavosim jaunus projektu pieteikumus ES LIFE programmai, Latvijas Vides aizsardzības fondam un Aktīvo iedzīvotāju fondam.

Īstermiņa projekti, pasākumi un citas aktivitātes

- iesāktie

1. Projektā „Izglītība” veicināsim sabiedrības informētību un iesaistīšanos dabas aizsardzībā.
2. Turpināsim iniciatīvu “Zaļais barometrs”.
3. Rīkosim talkas, piedalīsimies izstādēs un pasākumos.

- plānotie

1. 2020. gadā īpašu vērību veltīsim parkveida ganībām kā “gada dzīvotnei” un popularizēsīm to atjaunošanu un saglabāšanu.
2. Apsēkosim jaunas aizsargājamo sugu un dzīvotņu atradnes un veicināsim to aizsardzību.

(direktora paraksts)

(Padomes priekšsēdētāja paraksts)

Ģirts Strazdiņš

(vārds un uzvārds)

Andrejs Briedis

(vārds un uzvārds)

2020.gada 16.jūnijā